

Spædbarnsterapi brugt i det pædagogiske arbejde

- At gribe øjeblikket

Eksamensopgave til Spædbarnsterapeutisk uddannelse

Udarbejdet af: Trine Engelbrecht Kofoed

Vejleder: Inger Thormann

April 2012

Indholdsfortegnelse:

Indledning	Side	3
➤ Problemformulering	Side	3
At gribe øjeblikket i det daglige pædagogiske arbejde	Side	4
➤ Case: Jasmin	Side	2
Spædbarnsterapi – Teori og refleksion med eks. fra cases	Side	3
➤ "Det Nuværende øjeblik"	Side	4
➤ At være spædbarnsterapeut – pædagog.	Side	4
Spædbarnsterapi starter ved introsamtalen.	Side	5
Teorien bag spædbarnsterapi		
- brugt i forældresamarbejdet	Side	10
➤ Eks. med Søren	Side	10
Teorien bag spædbarnsterapi		
- brugt i det daglige arbejde med børnene	Side	11
➤ Eks. med Mads	Side	12
➤ Eks. med Sine	Side	12
Konklusion	Side	13
Perspektivering	Side	14
Litteraturliste	Side	12

Indledning:

Jeg har bl.a. valgt at skrive om *"At gribe øjeblikket"* i det daglige pædagogiske arbejde. Gennem min uddannelse som Marte Meo terapeut, superviserer jeg det øvrige personale i at være "en tydelig leder". Der lægges vægt på, at en tydelig leder bl.a. skal være, nærværende, indlevende, bekræftende, dele følelser med barnet, samt sætte ord på barnets følelser, handling og sprog osv. Personalet i vores daginstitution, er meget bevidste omkring grundprincipperne i at være en tydelig leder – at være anerkendende. Men stadigvæk ser jeg børn som bærer på noget, vi ikke formår at løse op for.

I 2011 startede jeg på spædbarnsterapeutisk uddannelse. En vigtig ting jeg har fået med mig derfra er bl.a.: "Lad aldrig barnets smerte blive glemt" Dolto. "Alt usagt binder energi" Eliacheff. (Thormann 2003)

Det er ordenes dybde - den sande historie - den direkte kontakt, hvor jeg sætter ord på følelser i her og nu situationer, der gør en forskel. Jeg giver barnet håb, der letter barnets smerte. Det er nødvendigt at jeg er autentisk, at barnet kan mærke, at jeg mener det jeg siger.

Med den viden ser jeg, at vi pædagoger skal være meget mere opsøgende på barnets start på livet. Vi skal spørge mere ind til, hvad der sker i familien - være nysgerrige på barnets vegne. Kende til barnets historie.

Da jeg er "Spædbarnsterapeut-pædagog" og ikke har psykologisk/psykoterapeutisk uddannelse, vil jeg i opgaven beskrive, hvordan tanken bag spædbarnsterapi kan inddrages i det pædagogiske arbejde på flere planer. Derudover vil jeg komme ind på, grænsen mellem spædbarnsterapi i det terapeutiske rum og spædbarnsterapeutisk metode brugt som pædagogisk redskab i det daglige arbejde.

Min opgave er ikke videobaseret.

Problemformulering:

- "Hvordan kan teorien bag spædbarnsterapi bruges i den pædagogiske dagligdag?"

At gribe øjeblikket i det daglige pædagogiske arbejde.

Som pædagog i en integreret daginstitution er jeg meget bevidst omkring vigtigheden i at kunne rumme barnets følelser, lytte til, bekræfte barnet i det der er sket samt at sætte ord på hændelsen bl.a. omkring sorg og traumer.

Nedenstående case med Jasmin viser tydeligt, at selv om vi i institutionen har lyttet, rummet, bekræftet og sat ord på smerten, på hendes trauma, har det ikke været dybt nok. Den Spædbarnsterapeutisk metode og viden har givet mig indsigt i, at der er behov for, at vi går dybere ned. At vi går direkte til styrpinden. (Dolto 2010).

Case: Jasmin

10 børn på 5 – 6 år er samlet omkring bordet i børnehaven sammen med mig. Jeg hedder Trine og er deres primærpædagog. Det er middag og vi er lige ved at være færdige med at spise. Der er godt gang i snakken.

Et barn siger *"Først blev min storesøster født, så blev jeg født og til sidst fik mor og far min lillebror"*. De andre børn begynder også på skift at fortælle hvordan deres familie så ud og hvornår de var blevet født.

Efter en lille pause siger Jasmin (6 år); *"Først fik min mor og far mig"*. Hun kikker op. *"Så fik de Jakob, men han døde"*. Hun kikker ned og stemmen bliver trist. *"Så fik de Andreas"*. Det bliver sagt hurtigt og blikket flakker lidt.

Jeg kan mærke og se på Jasmin, at hun har brug for, at få sat ord på omstændighederne omkring Jakobs død. Der er noget der trykker hende og – "jeg griber øjeblikket".

For historie: Jasmin mistede sin lillebror da hun var 3 år. Han var født 3 mdr. for tidligt. Da han havde været indlagt i 3 mdr. kom han og mor hjem. Han var meget lille men efter sigende levedygtig. 14 dage efter døde han, mens de sov. Jasmin var der, da han blev hentet af ambulancen. Forældrene inddrogede Jasmin i forløbet på en fin måde. Mor og far var meget åbne om det skete og samarbejdede med mig omkring Jasmin. De brugte mig til at få viden omkring børn i sorg, og jeg var med til begravelsen. Jeg kender derfor omstændighederne omkring Jasmins tab. Hendes historie.

Ja Jasmin, først fik mor og far dig (Jasmin kikker på mig da jeg siger hendes navn)

Så fik mor og far Jakob (hun kikker ned)

Jakob blev født alt for tidligt. (hun kikker på mig igen. Hendes ansigt er neutralt)

Han var ikke stærk - derfor døde han. (Jasmin holder mit blik fast.)

Så fik mor og far Andreas (Hun kikker lidt væk og forsigtigt op igen)

Andreas er stærk (Jasmin løftet sig ansigt op og ser intenst på mig)

Og Jasmin du er stærk (Hun fastholder blikket mens hun smiler – "Ja" siger hun med glad stemme og spiser færdig.)

Måden Jasmin reagerer på, mens jeg taler til hende, siger mig, at jeg har rørt ved noget i hende, som hun har gået og båret på. Jasmin skal ikke længere være bange for, at lillebror Andreas også pludselig dør fra hende. Hun har fået frigjort noget energi, som tidligere var bundet i det usagte.

Jeg har i dette eks. brugt min spædbarnsterapeutiske viden, da øjeblikket opstod. Dette kunne bl.a. lade sig gøre, fordi jeg kendte til Jasmins historie og derved kunne være autentisk i mit budskab. Derudover var jeg opmærksom på hendes nonverbale/verbale signaler. Der var noget hun ikke havde fået sat ord på endnu. Samt at Jasmin ellers er en velfungerende pige, som har haft en tryk og sikker start på livet.

Som pædagog uden psykologisk/psykoterapeutisk uddannelse, har jeg ikke kompetence til selv at praktiserer spædbarnsterapi i det terapeutiske rum. Jeg ser imidlertid, at med mit kendskab til spædbarnsterapeutisk metode, kan jeg i min pædagogiske hverdag, bruge elementer og teori derfra samt mine anerkendende kompetencer til at hjælpe barnet ud af sin smerte.

Jeg er opmærksom på, at jeg som pædagog har mine begrænsninger. Et barn med dybe traumer, har brug for spædbarnsterapier i et terapeutisk rum af en spædbarnsterapeut med psykologisk uddannelse.

I næste afsnit vil jeg beskrive spædbarnsterapi og inddrage relevante elementer og teori for at sammenkoble eks. med Jasmin.

Spædbarnsterapi – Teori og refleksion med eks. fra cases

Spædbarnsterapi er inspireret af den franske børnelæge og psykoanalytiker Françoise Dolto samt hendes elev, Caroline Eliacheff som er børnepsykiater og psykoanalytiker.

Spædbarnsterapiens metode startede sin udvikling i Danmark i 1997 af Inger Poulsen og Inger Thormann.

Spædbarnsterapi er en metode til at løse op for traumer, der er opstået i de tidlige leveår. Terapeuten sætter ord på barnets lidelse. At høre ordene udtalt, betyder for barnet, at det får mulighed for at bearbejde traumet og korrigere

eventuelle fejløpfattelser. Barnet bærer ikke længere på noget usagt eller "hemmeligt". Dette letter barnet, da der frigøres energi, som tidligere var bundet i det usagte.

- I eks. med Jasmin var hun 3 år da hun mistede sin lillebror. Hun havde sprog og kunne ved hjælp sætte ord på det der var sket. Hendes forældre har talt med hende om det der skete. Vi har lyttet, benævnt og bekræftet hende, når hun har været i sorgen eller bare har haft brug for at fortælle det skete. Til tros for, at vi gjorde alt hvad vi kunne, for at Jasmin kunne komme videre og igennem traumet på en sund måde, - hvad hun også umiddelbart gjorde - havde vi ikke sat ord på det som hos hende "havde sat sig som en sten i klemme i skoen." (Dolto 2010). Jeg så Jasmins smerte, da hun fortalte om hendes brødre og fik sat ord det usagte. Derved fik hun bearbejdet traumet og korrigeret eventuelle fejløpfattelser.

Dolto understreger, *"at terapeutens arbejde ikke er at være omsorgsgiver eller opdrager"*. (Thormann, 2003) Dette mener Eliacheff også. Terapeuten skal kunne hæve sig op på et højere niveau, så barnet kan reagere ægte og fri på terapien. Barnet vil derved ikke være fedtet ind i relationer og følelser til terapeuten. Eliacheff: *"Terapeutens rolle er ikke at have medfølelse, trøste, råde bod på de ulykkelige hændelse, men at gøre det muligt for barnet at symbolisere sine lidelser og forvandle dem til psykiske erfaringer, det kan tage med i livet"*. (Thormann, 2003)

- Som primær pædagog for Jasmin er jeg både omsorgsgiver og opdrager. I det pædagogiske arbejde er vi mere eller mindre tætte på børnene og vil derfor ikke kunne skabe det ideelle *rum* for terapeutisk arbejde. Men ved at jeg kendte Jasmins historie, kunne lytte ind til hvad Jasmin fortalte mig og jeg kunne rumme den smerte hun var i, så mærkede Jasmin min parathed og blev lettet ved vores møde i "det nuværende øjeblik". Det var tydeligt, at Jasmin tog mine ord til sig. Hun virkede både glad og lettet bagefter.

- "Det Nuværende øjeblik"

Daniel Stern siger: at i "Det nuværende øjeblik" sker der en synkronisering mellem barnets nervesystem og terapeutens nervesystem. (Susan Hart 2011). Det er her helingen af barnets smerte foregår. Susan Hart som er cand. Psych. har gennemgået den spædbarnsterapeutiske metode og deler Sterns teori. Hun forklarer at Spædbarnsterapi bl.a. virker, fordi vi via synkronisering, der sker via spejlneuroner, går direkte ind i den sansende hjerne. Mange børn er ramt i den sansende hjerne og skal derfor samles op derfra. Selve terapien er bygget op over 3 dele:

- Identificering - Historien – Håbet.

Det er ved identificeringen, hvor terapeuten præsenterer sig selv, at spædbarnsterapi når ind i den sansende hjerne. Terapeuten ved at barnet forstår meningen/essensen, terapeuten ser hvor barnet er og bruger tone og timing. Terapeuten får kontakten.

Når terapeuten kommer til historien bevæger ordene sig op i følelsens hjerne. Hun udtaler, at det der virker er, at:

- Terapeuten synkroniserer og er fuldstændig afstemt. (Jeg havde alt min opmærksomhed på Jasmin og vidste hvad mit budskab ville være. Jeg kunne rumme hendes smerte).
- Terapeuten er autentisk. (Jeg kendte historien)
- Terapeuten har en tydelig start og afslutning. (Jeg brugte min stemme til tydelig start på et vigtigt budskab og igen som afslutning)
- Terapeuten venter til barnet er klar. (Jeg brugte hendes navn og ventede til hun kikkede op og skabte kontakt)
- Barnet bliver set og mødt. (Jeg så hendes signaler, og tog hendes initiativ op. Jeg mødte hende der hvor hun var).

(Susan Hart – "Hvad er det der virker?").

- At være spædbarnsterapeut – pædagog.

I terapi og psykoanalyse lægges vægten i ordene. Ordene handler om barnets historie; forældrene, fosterlivet, omstændighederne, barnets aktuelle og fremtidige situation. (Thormann, 2003 side 144) I spædbarnsterapien går man altid tilbage til det sted inden traumatet opstod. Når terapeuten sammen med forældrene/ omsorgs-personerne har gennemgået barnets historie sammen, finder terapeuten ordene og laver det antal terapier klar der skal til, for at løse op for barnets smerte. Ordene er nøje overvejet og blevet godkendt af forældrene. Det var sådan det var. Forældrene får tid til at kunne rumme ordene. Ordene gives til barnet som sidder mellem sine forældre og overfor

terapeuten. Barnet kan blive bekræftet af sine forældre, ved at tage kontakt til dem eller terapeuten. Forældrene hører ordene fra terapeuten, dette gør at evt. skyldfølelse, afmagt hos dem frigøres.

- Når man som pædagog griber øjeblikket, er der ingen forberedelse. Man lytter til det barnet siger, og mærker hvad barnet har brug for at få sat ord på. Ordene som i Jasmins tilfælde, kan gå lige til sagens kerne og for hende virke helende. Jeg holdte mig til det konkrete i Jasmins liv og som Dolto nævner, når man gør det, kan man ikke gøre skabe på barnet. Jeg mener ikke, at pædagogen skal gribe et sådant øjeblik, hvis pædagogen fornemmer, at et barn bærer på en dyb traumatisk oplevelse. I dette tilfælde skal den professionelle pædagog inddrage psykologisk assistance. I eks. med Jasmin fortalte jeg hendes forældre om episoden. Mor blev meget rørt og taknemmelig over, at jeg havde handlet, da situationen opstod. Hun havde brug for, at få det gentaget flere gange og bad om, at jeg skrev det ned til hende. Også i hende kunne jeg fornemme en lettelse ved at høre ordene.

Jeg mener, at for at jeg som pædagog, kunne gribe "øjeblikket" som i casen med Jasmin, var det af stor betydning, at jeg have været i den proces man kommer igennem, når man tager uddannelsen som spædbarnsterapeut. At jeg har erhvervet mig en dybereliggende teoretisk og praktisk viden og forståelse for hvad tanken bag spædbarnsterapi er.

Doltos siger: "*Lad aldrig barnets smerte blive glemt*". For Dolto består den vigtigste opgave i at; "*så hurtig som mulig at finde de midler og de ord, der kan lindre kval og bringe det tilbage i en dynamisk udviklingsproces.*" (Thormann, 2003 s. 142). Vi skal Lytte til, hvad det er barnet fortæller og sætte ord på det.

- Som pædagog for Jasmin glemte jeg ikke hendes smerte. Jeg kendte hendes historie. Gennem min nye viden om spædbarnsterapi, var jeg opmærksom på Jasmins signaler og fandt de ord som hun havde brug for at få fortalt, i det øjeblik hun gav udtryk for det.

Både Dolto og Eliacheff er enige om, "*at barnet fødes med sproget i sig og dermed også evnen til at optage og forstå ordene*". Begge udtaler: "*Alt usagt binder energi.*" (Thormann, 2003 s. 144) Derfor er ordene, hensigten, stemningen og kropssproget vigtige, når vi som terapeuter, pædagoger og forældre taler med små børn.

I de følgende afsnit vil jeg komme ind på flere områder, hvor jer ser den spædbarnsterapeutiske metode kan bruges som pædagogisk redskab i det daglige arbejde. Først vil jeg beskrive hvordan vi i vores institution forbereder det lille barn til mødet med os.

Spædbarnsterapi starter ved introsamtalen.

Når et barn skal starte i vores institution, tilbyder vi en introsamtale i hjemmet først. Der aftales pr. telefon, hvornår vi skal komme og vi sender efterfølgende et brev, hvor vi bekræfter besøget. Vi prioriterer, at vi møder 2 op. Den pædagog der skal være primærpædagog for barnet samt en tovholder. Med brevet er der en velkomstpjece med de vigtigste oplysninger, samt et papir hvorpå forældrene skriver barnets oplysninger, hvordan vi kan kontakte dem, evt. sygdomme, allergier osv. Forældrene bliver opfordret til at læse pjeces igennem og tænke over hvilke forventninger de har til os. Til gengæld kan de forvente, at vi også fortæller om vores forventninger til dem som forældre. Vi har mange punkter vi går igennem ved introsamtalen. En af de vigtigste for os, er at møde barnet og barnets forældre på deres domæne, at barnet får sat ansigt på nogle af de voksne, det skal passes af, samt at barnet mærker, at de voksne omkring barnet tager ansvaret for at barnet får det godt.

Når vi ankommer i hjemme, bliver vi ofte mødt af mor og far i døren med deres barn på armen. Allerede der starter, som jeg vil kalde det, *"det nænsomme møde med en ny virkelighed"*. Vi ved hvad barnet hedder og efter at have givet hånd til mor og far samt præsenteret os, lægger primærpædagogen sin opmærksomhed på det lille barn. Hun sørger for at de er i øjenhøjde, at der er lidt afstand, samt at barnet har nået at se hende an.

Eks. *"Goddag Sofie. Jeg hedder Lisbeth og arbejder i den børnehave du snart skal gå i. Ja, jeg kender godt dit navn. Du kender ikke mig, men det kommer du til. Vi er kommet for at besøge dig og din mor og far. Vi skal snakke om hvordan det er at gå i børnehave og mor og far vil fortælle os om dig"*.

I Thormanns bog "Den nænsomme anbringelse kap. 13", beskrives der vigtigheden i *"at være forberedt på det der skal ske"*. At hjælpe barnet, der skal opleve en overgang fra én situation til en ny. Fra noget kendt og trygt til noget ukendt og utrygt. Selv om barnet har haft en tryk start på livet, kan det være forbundet med stor frustration og smerte når hverdagen ændres radikalt. Når vi har været på besøg, har barnet set os og kan genkende os, når det kommer ned i børnehaven første gang. Dermed vil mødet med det nye være knapt så utrygt. Ved det første besøg gentager vi meget af det, vi sagde til barnet på hjemmebesøget.

En anden vigtig ting der sker ved introsamtalen er, at vi tager et billede af hele familien. Billedet bliver hængt op i børnehaven, så barnet altid kan gå hen og se på det. Barnet bruger bl.a. dette billede til at fortælle os, at det savner mor/far og vi kan hjælpe barnet med at mestre savnet.

Vi finder det også vigtigt barnet hører, at det er mor og far der har bestemt, at barnet skal i børnehave. At de tager ansvaret og at det er en god løsning. Dette kræver at forældrene er trygge ved at sende deres barn af sted. At forældrene er trygge er en del af vores ansvar som pædagoger. Vi skal være åbne, imødekommende og meddelsomme samt hjælpe mor og far med at sætte ord på det der skal ske. Vi opfordrer dem til, at forberede deres barn til mødet med børnehaven. Eks. *"Mor afleverer dig i børnehaven og henter dig hver dag igen. Du skal være sammen med Lisbeth til mor kommer"*. På mødet aftales der, hvordan de første dage vil se ud for barnet. Er mor eller far med, hvor længe bliver de, skal barnet sove til middag første dag osv. Dette får at forældrene med sikkerhed ved, at det de fortæller barnet, er sådan det bliver.

Den måde vi arbejder på ser jeg, hænger godt i tråd med tanken bag den spædbarnsterapeutiske metode. Vi forbereder barnet og dets forældre til mødet med det nye der skal ske. Vi møder dem på deres domæne, med respekt for, at det er dem der kender deres barn bedst.

Efter at have starter på uddannelsen som spædbarnsterapeut, har jeg erfaret, at vi skal være mere opsøgende omkring starten på barnets liv. Spørge ind til graviditeten, fødslen, evt. indlæggelser eller anden form for adskillelse. Så vi kan være på forkant og hjælpe barnet ved en evt. brist i den tidlige tilknytning eller anden for barnet traumatisk oplevelse i starten på livet.

Teorien bag spædbarnsterapi brugt i forældresamarbejdet

Ved introsamtalen starter det gode forældresamarbejde. Tilliden til pædagogen skal gerne være skabt. Men det er en løbende proces, som skal plejes hele børnehaveforløbet igennem. Forældresamarbejde er mange ting. En vigtig del er, at vi som pædagoger i samarbejde med forældrene skal sikre, at barnet trives og har det godt. Sker der en ændring i barnets adfærd, som kan ligge til grund for en bekymring, skal der samarbejdes for at finde ind til årsagen.

Eks. med Søren.

Søren (5 år) en dreng i min gruppe, ændrede pludselig adfærd. Han virkede stresset. Jeg kunne ikke få øjenkontakt til ham og han flakkede rundt og havde svært ved at koncentrere sig. Han var ked af at blive afleveret om morgenen og igen når han skulle hentes. Dette fortsatte en uges tid, hvor jeg så nævnte det for mor. Hun fortalte, at sådan var det også hjemme. Vi aftalte et møde, hvor både mor og far var til stede. På mødet gentog jeg det, jeg havde observeret og de nikkede genkendende til det. Jeg spurgte, om der var sket nogle ændringer i hjemmet på det sidste. Forældrene fortalte, at far havde måttet lukke sin virksomhed og at de stod uden noget sted at bo om 14 dage. De vidste ikke lige nu, hvor de skulle flytte hen, men var sikre på, at det nok

skulle løse sig. Jeg spurgte, om de havde fortalt deres 3 børn dette. Det havde de ikke, med den begrundelse, at de ikke ville gøre dem kede af det og unødvendig bekymrede.

Her ser jeg at teorien bag Spædbarnsteori kommer ind. Jeg forklarede dem, at børn ved mere end vi tror. De mærker at der er noget, der ikke er som det skal være. At *"alt usagt binder energi"*. Voksne har tildens til at tro, at barnets smerte eller traume forsvinder, når bare det der er sket forties. (Dolto 1982) og (Aagaard, www.aagaarddmpf.dk). Søren brugte alt hans energi på at tolke hans forældres signaler. Jeg opfordrede dem til at fortælle deres børn, hvordan tingene hang sammen og at mor og far nok skulle sørge for, at finde et sted de kunne bo. De skulle tage ansvaret.

Efter weekenden oplevede jeg en glad dreng komme i børnehaven. Der var øjenkontakt og han legede roligt med de andre børn. Dagen efter mødte jeg mor, hvor jeg fortalte hende om den ændring der var sket. Hun var et stort smil og fortalte, at sådan var det også hjemme. De havde fortalt børnene, det vi havde snakket om, i weekenden.

I eks. ser jeg en bearbejdning både hos Søren, men også hos hans forældre. Søren fik sat ord på det der var sket. Han fik mulighed for at bearbejde det. Ordene letter og der frigøres energi som der tidligere var bundet i det usagte. (Dolto 1982) og (Aagaard, www.aagaarddmpf.dk). Forældrene fik fortalt deres børn, hvad der skulle ske. De blev bekræftet i, at deres børn kunne tåle at høre sandheden. At det er vigtigt, at man som forældre tager ansvar. De fik fortalt om deres situation i børnehaven. De skulle ikke længere bære på noget usagt, noget hemmeligt. De oplevede at deres børn kom i trivsel igen trods deres tab. Forældrene fik frigivet energi som igen smittede af på deres børn. (Dolto 1982)

Her beskrev jeg et eks. på hvordan spædbarnsterapeutisk metode kan bruges i forældresamarbejdet. Jeg vil efterfølgende komme ind på eks. hvor spædbarnsterapeutisk metode kan bruges i den pædagogiske dagligdag med børnene.

Teorien bag spædbarnsterapi brugt i det daglige arbejde med børnene

Som nævnt i indledningen er vi i vores institution meget opmærksomme på den anerkendende tilgang. At være en tydelig positiv leder for barnet. Vi er bevidste omkring både den nonverbale/verbale kommunikation. Alt sammen for os vigtige elementer, når vi arbejder med børn. Men for at komme helt ind til årsagen hos et barn, som af den ene eller anden grund reagerer uhensigtsmæssigt på omgivelserne, er Doltos sætning – *"Lad aldrig barnets smerte blive glemt"*, endnu en god viden, at have i den pædagogiske rygsæk. Jeg vil efterfølgende komme med et par eks.

Eks. med Mads

Mads er 2 år. Han reagerer med ulykkelig gråd og vrede når han skal skiftes. Tidligere har han haft tildens til rød mås og ofte været hudløs bagi. Pædagogerne omkring Mads har prøvet alt hvad de kunne, for at forberede ham på bleskift. De har benævnt ham og rummet ham i gråden og vreden. De følte sig magtesløse. Mor havde det på samme måde.

En dag da Mads og hans pædagog var ved at gøre klar til ble skiftning og Mads skreg *"nej, nej, nej"* med tårerne trillende ned af kinderne, var jeg tilfældigvis på badeværelset. Jeg tog Mads hånd og sagde til ham; *"Mads jeg kan se at du er meget ked af det. Du kan ikke lide at få skiftet ble"*. Mads sagde grædefærdig; *"nej"*. *"Jeg tænker, du kan huske dengang du havde ondt i måsen"*. Mads; *"ja"*. Han hulkede. *"Mads dengang var du meget råd i måsen. Det er du ikke mere. Det gør derfor ikke ondt mere, når du skal skiftes"*. Mads kikkede på mig med store øjne og sagde stille; *"nej"*. Jeg fortsatte; *"Anette kan godt skifte dig nu, for nu er din mås fin"*. Mads lod sig skifte og de næste par gange hans ble skulle skiftes, gentog Anette ordene for ham. Der var ingen problemer derefter. Heller ikke derhjemme.

I eks. med Mads kan vi tydelig se, at det er ikke nok, at vi kan rumme barnets smerte. Vi skal kende til hans historie og finde ordene der lindrer hans smerte.

Eks. med Sine

Sine er 2 år og bliver ofte hentet lige over middag af mor. Hun sover så til middag derhjemme. En dag da Sine så skulle sove i børnehaven og var blevet lagt i sin barnevogn, hørte jeg gråd efterfulgt af et *"moar"*. Jeg gik hen til barnevognen og da jeg kendte til Sines historie, kunne jeg sige følgende. *"Sine, du siger mor. Jeg tænker du ved at du plejer at blive hentet af mor nu. Sine, i dag har mor fortalt, at du skal sove i børnehaven og så henter hun dig når du har spist eftermiddagsmad"*. Sine kikkede på mig og sagde; *"Ja"*. Hun lagde sig derefter til at sove.

I begge eks. kom jeg ind til kernen i barnets smerte. Via min viden om spædbarnsterapi hjalp jeg begge til at komme videre.

Konklusion

I min opgave har jeg beskrevet, hvordan man som pædagog kan inddrage spædbarnsterapien i det daglige arbejde, både i samarbejdet med forældrene og i dagligdagen med børnene. Jeg er kommet med forskellige eksempler, der tydeligt viser vigtigheden i at kende til barnets historie, samt at vi som pædagoger får skabt tillid til, at forældrene fortæller os, hvad der er sket/sker i barnets liv. At kende til barnets historie gør, at vi kan være autentiske, når vi med ord hjælper barnet til forståelse og bearbejdelse af det barnet har oplevet.

Jeg har belyst, hvor jeg ser grænsen er mellem spædbarnsterapi i det terapeutiske rum og brug af spædbarnsterapeutisk metode som pædagogisk redskab i det daglige arbejde. Et barn med brist i den tidlige tilknytning eller anden form for traume, har brug for spædbarnsterapi i et terapeutisk rum af en spædbarnsterapeut med psykologisk uddannelse eller af en, som jeg kalder, spædbarnsterapeut-pædagog med støtte af en psykolog/psykoterapeut. Derimod ser jeg, at med kendskab til spædbarnsterapeutisk metode, vil pædagogen kunne bruge principperne og teorien i det pædagogiske arbejde til stor glæde for det enkelte barns trivsel, i de situationer, hvor der ikke ligger en dybere traumatisk oplevelse bag.

Perspektivering

Jeg ser at spædbarnsterapi brugt som pædagogisk redskab er vejen frem i daginstitutionerne. Det er at gå et spadestik dybere, end det vi i forvejen gør. Som pædagog har vi her mulighed for, at hjælpe børn der af den ene eller anden årsag, har været udsat for noget, de ikke selv kan sætte ord på. Noget der har været usagt og har været med til at låse dem fast i deres udvikling.

Jeg kan se hvor hurtigt, man med få ord og kendskab til barnet historie, kan ændre en fastlåst og uhensigtsmæssig udvikling hos barnet. Derfor vil jeg som nyuddannet spædbarnsterapeut-pædagog, gerne være med til at undersøge og beskrive, hvor og hvordan man yderligere kan bruge denne metode i den pædagogiske dagligdag.

Litteraturliste.

Primærliteratur

- Bøger

- Brørup, Mogens m. fl. Den nye psykologihåndbog, 2004, Gyldendahls bogklubber
- Dolto, Françoise; Samtaler om børn og psykoanalyse, 2010, Hans Reitzels forlag
- Hart, Susan m.fl.; Fra interaktion til relation, 2011, Hans Reitzels forlag
- Thormann, Inger m. fl. Den densomme anbringelse, 2011, Hans Reitzels forlag
- Thormann, Inger m. fl. Med hjerte og forstand, 2003, Hans Reitzels forlag

- Artikler

- Aagaard, Grethe; Spædbarnsterapi, www.aagaardmpf.dk/spaedboernsterapi
- Hart, Susan; God social praksis, - tiden læger desværre ikke alle sår!, fra nettet

- Arbejdsrapporter udleveret af Thormann og Poulsen

- Hart, Susan; Hvad er det der virker?

Sekundær litteratur

- Horsens kommune; God Social Praksis, www.godsocialpraksis.dk